

ඒතං ඔද්දිධාන සාසනං

අතිපූජ්‍ය මාන්කඩවල සුදස්සන හිමියන්ගේ
දේශනාවක් අසුරිති

ඒතං බුද්ධාන සාසනං

ප්‍රථම මුද්‍රණය :- 2016 මාර්තු

ධර්ම දානයකි

නොමිලයේ බෙදාදීම පිණිසයි.

මුද්‍රණය :

නෙත්වින් ප්‍රින්ටර්ස්

“දළඳා සෙවනේ අපි” පදනම,

ගැටඹේ හන්දිය,

මහනුවර

දුරකථන : 081 2 386 908

පුනරාවේදන

“ සබ්බ පාපස්ස අකරණං
කුසලස්ස උපසම්පදා..
සවිත්ත පරියෝ දපනං
ඵ්ඤ්ඤා ධ්මාන සාසනං..”

“ අතිගෞරවණීය මහා සංඝරත්නයෙන් අවසරයි.. ශ්‍රද්ධා
බුද්ධි සම්පන්න කාරුණික පිංවතුනි,

මේ පිංවතුන් හැම දෙනාම දැන් සුදානම් වෙන්නේ,
සසර දුක් ගිහි නිවීම පිණිස ලොව්තුරා බුදුරජාණන් වහන්සේ
අප කෙරෙහි අනුකම්පාවෙන් දේශනා කළ සද්ධර්මයෙන්
බිඳක් ශ්‍රවණය කරන්න.

ඒ නිසා හැම දෙනාම මේ කය එක තැනක තියෙනවා
වගේ හිතත් එක් තැන් කර ගෙන, නොයෙක් නොයෙක්
අරමුණු වල දුවන්නට නොදී, බොහෝම ශ්‍රද්ධාවෙන්,
බොහෝම උවමනාවෙන්, මේ මොහොතේ දී මේ ධර්මය
ශ්‍රවණය කරන්න ඕනෑ. එහෙම උවමනාවෙන් ධර්මය ශ්‍රවණය
කළොත් අපි හැම දෙනාම ලබපු මේ මනුෂ්‍ය ජීවිතය හිස්
නොවෙන විදිහේ වටිනා ධර්මඥානයක් මේ අවස්ථාවේ දී
ලබා ගන්න අපිට පුළුවන් වෙනවා.

පිංවතුනි, ඇයි අපි එතරම් උවමනාවෙන්, ඕනෑකමින්,
මේ ධර්මය ශ්‍රවණය කළ යුත්තේ.. එහෙම ශ්‍රවණය කළොත්
අපිට ලැබෙන ලාභය මොකක්ද, ඒ විදිහට ධර්මය ශ්‍රවණය
නොකළොත් අපිට වෙන පාඩුව මොකක්ද, මේ කාරණාවන්
අපි පොඩ්ඩක් සිහිපත් කරලා බලමු.

පිංවතුනි, මම දේශනා කළ දේශනාවේ මාතෘකාව විස්තර
කරන්න ඉස්සර වෙලා ධර්මය මනාව ඇසීමේ ප්‍රයෝජනය,

වටිනාකම පොඩ්ඩක් මතක් කරලා දෙන්නම්. එහෙම සකසා ආදරයෙන් සද්ධර්මය ශ්‍රවණය කරන්න බැරි වුණොත් අපිට වෙන පාඩුව මොකක්ද කියලා කියලා දෙන්න උත්සහවත් වෙනවා.

පිංවතුනි, බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා.

“ අනමතග්ගෝයං භික්ඛවේ
සංසාරෝ පුබ්බා කෝටි න පඤ්ඤායති
අවිජ්ජා නිවාරණානං
තණ්හා සංයෝජනානං සන්ධාවිතං
සංසරිතං මමං චේවතුම්භාකං ව ”

මහණෙනි, මේ සසර අති දීර්ඝයි. මේ අති දීර්ඝ සංසාරේ මුල් කෙළවරක් පෙනෙන්නේ නැහැ. මුල් කෙළවරක් පනවන්න පුළුවන්කමක් නැහැ. මේ දීර්ඝ සංසාරයේ දී අවිද්‍යාව නැමැති නීවරණයෙන් වැහිලා, තණ්හාව නැමැති සංයෝජනයෙන් බැඳිලා, මහණෙනි, නුඹලාත් මමත්, බොහෝ කලක් මේ සංසාරේ ඒ මේ අත දිව්වා, සැරිසැරුවා.

පිංවතුනි, මේ විදිහට පෙන්නලා සුගත වූ ශාස්තෘන් වහන්සේ, නැවතත් මෙහෙම දේශනා කරනවා.

“මහණෙනි, මේ සත්වයෝ, නිකම්ම සසරේ දිව්වා, සැරිසැරුවා නෙමෙයි. ඒ දීර්ඝ සංසාරේ ඇවිදින කොට තමන්ගේ ඇඟ ලේ කිරි කරලා පොවපු තමන්ගේ මව් මැරුණු වෙලාවේ දී, ඒ දුකට අඩපු කඳුලු එකතු කළොත්, සතර මහා සාගරයේ ජලයට වඩා වැඩියි.”

ඒ වගේම දහඩිය මහන්සියෙන් හරි හම්බ කරලා පෝෂණය කළ, පියා මැරුණු වෙලාවේ දී ඒ දුකට අඩපු කඳුලු එකතු කළොත් මේ සතර මහා සාගරයේ ජලයට වඩා වැඩියි කියලා පෙන්නවා. ඒ වගේමයි තමන්ගේ දුව, පුතා, සහෝදරයා, සහෝදරිය, ඥාති හිතෙහිත් මැරුණු වෙලාවේ දී අඩපු කඳුලුත් එකතු කළොත් සතර මහා සාගරයේ ජලයට වඩා වැඩියි කියලා පෙන්නවා.

ඒ විතරක් නෙමෙයි ඒ දීර්ඝ සංසාරේ එනකොට තිරිසන්ගත ආත්ම වල උපදින වෙලාවේ දී, තමන්ව මරණයට පත් කරන කොට ගෙල සිඳින වෙලාවේ දී ගලා ගිය රුධිරය එකතු කළොත්, මේ සතර මහා සාගරයේ ජලයට වඩා වැඩියි කියලා බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්නවා.

පිංවතුනි, බුදුරජාණන් වහන්සේ මේ අනමතග්ග සංයුක්ත සූත්‍රයේ දී මේ සංසාරයේ අනවරාග්‍ර බව, මේ ලෝක සත්වයෝ මෙව්වර දුක් විඳින බව පෙන්වා වදාලා. නමුත් භවයෙන් වැහිලා නිසා අද අපිට පෙනෙන්නේ නැහැ. භවයෙන් වැසීම නිසා අපිට නොපෙනුණත් භවය තුළ මෙබඳු දුකක් පවතින නිසා, භවය තුළ ඉන්න සත්වයෝ මෙබඳු දුකක් විඳින නිසයි ලොව්තුරා බුදුරජාණන් වහන්සේලා ලෝකයේ පහල වෙන්නේ. පහල වෙලා ඒ දුක් සහගත සසරෙන් එතෙර වන මාර්ගය තමයි මේ ධර්මයෙන් පෙන්වන්නේ.

යම් කිසි කෙනෙකුට මේ ධර්මය ශ්‍රවණය කරන්න බැරි වුණොත්, මේ ධර්මයේ අවබෝධය නොලැබුණොත්, අර ඉපදෙමින් මැරෙමින්, මැරෙමින් ඉපදෙමින් යන සසරෙන් ගොඩ එන්න පුළුවන් කමක් නැහැ. ගොඩ එන උපාය දන්නේ නැහැ.

මේ සද්ධර්මය සකසා අහන්න කියලා කියන්නේ මේ සද්ධර්මය සකසා ශ්‍රවණය කරන කෙනාට, මේ ඉපදෙමින්, මැරෙමින් දුවන සංසාර දුකෙන් එතෙර වීමේ උපාය තෝරා ගන්න පුළුවන්. සසර දුකෙන් එතෙර වෙන උපාය තියෙනවා මේ ධර්මය තුළ, මේ දේශනාව තුළ. ඒ නිසයි සකසා ධර්මය ශ්‍රවණය කරන්න කියන්නේ.

පිංචතුනි, ධර්මය නොදන්නා කොට, නොතේරෙන කොට, මේ ලෝක සත්වයෝ හරියට පුංචි දරුවෝ වගේ. තමන්ගේම ලාමක දෘෂ්ටිය නිසා අඬනවා, වැළපෙනවා. ඒත් ලෝකයා ඒක දන්නේ නැහැ. බුදුරජාණන් වහන්සේ බුදු වීමට පෙර බෝසත් කාලේ දීම දැක්කලු මේ ලෝක සත්වයා කියන්නේ හරියට පළගැටියෝ වගේ කියලා.

පළගැටියා පහන් දැල්ලට ගොඩක් කැමති, ආස සතෙක්. තමන් කැමති දේ ආශා කරන දේ ලබා ගන්නට කියලා පහන් දැල්ලට පනිනවා. පනින කොට පිච්චෙනවා. දුක එනවා. ටිකක් හරි පණ තිබුණොත් මොකද කරන්නේ, ආයෙන් ඒ පහන් දැල්ලටම පනිනවා. පළගැටියා මොකද කරන්නේ මැරෙනකම්ම දුක විඳවමින් දුකට තණ්හා කරනවා. ඒත් ඒ බව ඒ සතා දන්නෑ.

බෝසතාණන් වහන්සේ දැක්කාලු මේ මුළු ලෝක සත්වයාම ඒ වගේ. දුක විඳිමින් දුකට තණ්හා කරනවා. නමුත් මේ දුකටයි තණ්හා කරන්නේ, දුකින් එතෙර වෙන මාවත මේක නෙවෙයි, දුකෙන් එතෙර වෙන මාවත මෙන්න මේකයි කියලා ලෝක සත්වයා දන්නේ නැහැ. දකින්නේ නැහැ කියලා බෝසතාණන් වහන්සේ, බෝසත් කාලේ දීම දැක්කා. දැකලා, මේ ලෝකයා කෙරෙහි අනුකම්පාවෙන්, අනේ මේ ලෝකයාට දුකෙන් එතෙර වෙන මාවත කියලා දෙන්න ඕන, මාවත

පෙන්නලා දෙන්න ඕනෑ කියලා මහා කරුණාවෙන් බෝධි සම්භාර ධර්ම පුරලා ලොව්තුරා බුද්ධ රාජ්‍යයට පත් වුණේ.

ඉතින් පිංවතුනි, මේ සසර දුකෙන් එතෙර වෙන සම්පූර්ණ උපාය තියෙන්නේ මේ සද්ධර්මය තුළ. ඒ නිසයි ඒ උපාය ලබා ගන්නයි අපි බොහෝම උවමනාවෙන් සද්ධර්මය ශ්‍රවණය කළ යුතු වෙන්නේ. පිංවතුනි, උපදින හැම ජීවිතයකම මේ මට්ටමට හරි ජීවත් වීමේ වටපිටාව අපිට ලැබෙනවා නම් ඒක හොඳයි. නමුත් මැරෙන, ඉපදෙන සසරේ අපි හැමදාම මනුස්සයෝ වෙන්නේ නැහැ.

හැමදාම අපිට සත් පුරුෂ ඇසුර ලැබෙන්නේ නැහැ. හැමදාම මේ සද්ධර්මය අහන්න ලැබෙන්නේ නැහැ. කිසිම ගුණ දහමක් නැති, අසත් පුරුෂ කමින් යුක්ත ලෝකයක මේ සසර යන විට අපිට උපදින්න වෙනවා. එම අසත් පුරුෂ ඇසුර, ඇසුරු කරන්න වෙනවා. ඒ ඇසුර නිසා පිංවතුනි, සතර අපායට අපිව අනන්තවත් වැටෙනවා. වැටෙන්න පුළුවන්කම තියෙනවා. ඒ නිසාත් මේ සද්ධර්මය මනාව ඉගෙන ගැනීම සුදුසුයි.

ඒ වගේම පිංවතුනි, කරුණාවෙන් මතක් කරන්න ඕන, බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්වා වදාළා මේ සසරේ මුල් කෙළවරක් හොයන්න බැහැ. අම්මා, තාත්තා, සහෝදරයන් වෙනුවෙන් අඬපු කඳුලු සතර මහා සාගරයේ ජලයට වඩා වැඩියි කියලා. නමුත් අපිට ඒක පේන්නේ නැහැ. මම මතක් කළා භවයෙන් වැහිලා නිසා. බුදුරජාණන් වහන්සේ ඔය ටික දේශනා කරලා මෙහෙමත් දේශනා කරනවා.

පටිච්ච සමුප්පාදය දන්නා වූ ශ්‍රැතවත් ආර්ය ශ්‍රාවකයෙක් හැරෙන්න මේ ලෝකේ කවුරුවත් මේ වචනය විශ්වාස

කරන්නේ නැහැ. අඬපු කඳුලු සතර මහා සාගරයේ ජලයට වඩා වැඩියි කියපු කතාව අපි හිතන්නේ සාමාන්‍යයෙන් අතිවර්ණනාවක්, අතිශයෝක්තියක්, ටිකක් බර කරලා පෙන්වන්න හදනවා වගේ. නමුත් අපි බුදුරජාණන් වහන්සේ ගේ බුද්ධත්වය අදහන්න ඕනේ. බුදුරජාණන් වහන්සේ කියන්නේ පිංවතුනි, කෙනෙක්ව යහපත් මාර්ගයට ගන්න වත් බොරු කියන කෙනෙක් නෙමෙයි. ඒ නිසා මේ පිංවතුන්, මේ මසැසට නොපෙනුනාට ප්‍රඥාව නැමති ඇස මොහොතකට අවදි කරලා මේ ධර්මය කෙරෙහි විශ්වාසය තබාගෙන මේ ධර්මය ශ්‍රවණය කරන්න ඕන.

මේ මසැසට නොපෙනෙන්නට තව හේතුවක් තියෙනවා. අපි දන්නැති වුණාට අපි හරියට මාළු ටැංකියක ඉන්න මාළු ටිකක් වගේ. පිංවතුනි, මාළු ටැංකියක ඉන්න මාළු ටිකක් ගන්න. මේ ලොකේ මොන තරම් විශාල ද..? නමුත් ඒ සතුන්ට ලෝකේ කියන්නේ ඒ ටැංකිය ඇතුළු විතරයි. එයාට ජේන ඇසෙන වටපිටාව විතරයි එයා දන්නේ. නමුත් ඒ එතැනින් එහා පැත්තක් නැති හින්දා නෙවෙයි එයා නොදන්නේ. ඉන්නේ ටැංකිය ඇතුළේ නිසයි එහා පැත්තක් ඇති බව නොදන්නේ.

ඉතින් ඒ ටැංකියේ ඉන්න මාළුන් එක්ක කතා කරන්න පුළුවන් කමක් තිබ්ලා, අපි කිව්වොත්, “ලෝකය කියන්නේ මේ ටැංකිය විතරක් නෙමෙයි. හරි විශාලයි. පාරවල් තියෙනවා. ගොඩනැගිලි තියෙනවා. තව සත්තු ඉන්නවා ” කියලා. මාළු අපිට, “බොරු කියන්න එපා” කියයි. ඇයි ඒ..? තම තමන්ට අත්දැකීම තම තමන්ගේ ජීවිතය. තම තමන්ගේ ඇස, කණ, දිව, නාසයට දැනෙන, පෙනෙන ටික. නමුත් ඒ සතා තමන්ගේ ජීවිතයට සාපේක්ෂව හිතලා අර කියන එක බැහැර කළාට, පිළි නොගත්තට එහෙම දෙයක් නැතුව නෙවෙයි නෙ.

ඒ වගේම පිංවතුනි, බුදුරජාණන් වහන්සේ මේ සසර අනවරාග්‍ර බව, අනන්ත අපරිමාන සතර අපාය වල වැටීලා දුක් වින්ද බව, ඇස් අන්ධ වෙලා, අත පය සතරම නැතුව, නොයෙක් හොරි, කුෂ්ඨ, දද හැදුණ ජීවිත ලබාගෙන දුක් වින්ද හැටි දේශනා කරනවා. නමුත් අපි ඉන්නේ ටැංකියක.

මමය, මගේය කියලා හදාගත්ත මේ ඇසට පෙනෙන, කනට ඇහෙන, නාසයට දැනෙන, දිවට දැනෙන, කයට දැනෙන අරමුණු වලට සීමා වෙලා නමුත් බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරන්නේ මේ ටැංකි සහගත ජීවිතෙන් ඵලියට ගිහිල්ලා හව නිරාවරණ වෙච්ච නුවණක් ඇතුව. ඉතින් ඒ කරන දේශනාව මේ ටැංකි සහගත ජීවිතයට ගලපනකොට නොපෙනුනත්, නොතේරුණත්, ඒක පුදුමයක් නොවේ. ඒ නිසා අද අපිට නොපෙනුනාට, නැති වුණාට, අනුමානෙට හරි මේ හව දුක සිහිපත් කරගෙන මේ දේශනාව ශ්‍රවණය කරන්න ඕනේ.

අද දවසේ දී මම මේ පිංවතුන්ට පැහැදිළි කරන්න බලාපොරොත්තු වෙන්නේ බොහෝම වටිනා ගාථාවක අර්ථයක්. මේ හැම දෙනෙක්ම හොඳට අහල ඇති, හැම දෙනෙක්ම හොඳට දන්නවා ඇති මේ ගාථාව..

“ සබ්බ පාපස්ස අකරණං
කුසලස්ස උපසම්පදා..
සචිත්ත පරියෝ දපනං
ඒතං බුද්ධාන සාසනං..”

මේ ගාථාවෙන් මුළු බුද්ධ ශාසනයම නියෝජනය කරනවා. කවුරු හරි ඔයගොල්ලන්ගෙන් ඇහුවොත්, මුළු බුද්ධ ශාසනයම කෙටියෙන් කැටි කරලා වචන කීපයකින් කියන්න

ප්‍රථමයෙන්ද කියලා, මේ ගාථාව කියන්න. මේ ගාථාව තුළ තියෙනවා අසූ හාරදහසක් ධර්මස්කන්ධයම.

යම් දවසක සම්මා සම්බුද්ධත්වයට පත් වුණාද, යම් දවසක අනුපාදිශේෂ පරිනිර්වාණ ධාතුවෙන් පිරිණිවන් පා වදාලා ද, ඒ අතරතුර ලෝකයා කෙරෙහි අනුකම්පාවෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දේශනා කොට වදාලා ද, ඒ සියලු අර්ථය මේ ගාථා රත්නය තුළ තියෙනවා.

අපේ ගෞතම බුදුරජාණන් වහන්සේ විතරක් නෙමෙයි අතීතයේ පහළ වුණු සෑම බුදුරජාණන් වහන්සේලා මත්, අනාගතේ ලෝකේ පහළ වෙන සෑම බුදුරජාණන් වහන්සේලා මත්, ලෝකයට අවවාද කරන්නේ, අනුශාසනා කරන්නේ ක්‍රම තුනකට.

“ සබ්බ පාපස්ස අකරණං , කුසලස්ස උපසම්පදා..
සචිත්ත පරියෝදපනං ඒතං බුද්ධාන සාසනං..”

01. සබ්බ පාපස්ස අකරණං - සියලු පව් කරන්න එපා.
02. කුසලස්ස උපසම්පදා - කුසල් කරන්න.
03. සචිත්ත පරියෝදපනං - තම සිත පිරිසිදු කර ගන්න.

ඔය අවවාද තුනෙන් තමයි සෑම බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙනෙක්ම ලෝකයට අවවාද, අනුශාසනා කරන්නේ. (ඒතං බුද්ධානුසාසනං) ඒකයි බුදුන් වහන්සේලාගේ අනුශාසනය. බුද්ධ ශාසනය කියලා කියන්නේ ඔන්න ඕකයි.

මෙතන දී මම බලාපොරොත්තු වෙන්නේ ඔය ගාථාව පැහැදිලි කරන්න. ඇයි බුදුරජාණන් වහන්සේලා,

“ සබ්බ පාපස්ස අකරණං , කුසලස්ස උපසම්පදා..
සචිත්ත පරියෝදපනං ඒතං බුද්ධානසාසනං..”

කියලා දේශනා කළේ. මේ ටික පැහැදිලි කර ගන්න ඕන. මේ ටික පැහැදිලි කරනකොට ලෝකේ තුළ යහපතත්, සියලුම සසර දුකෙන් මිදෙන ලෝකෝත්තර දර්ශනයත්, ඔය ඇතුළේ තියෙනවා. අපි දන්නවා අකුසල් කරන්න එපා, අපායේ යනවා. කුසල් කරන්න කිව්වේ සුගතියට යන නිසා කියලා. නමුත් ඒ වගේ කෙටි තැනකින් නොවේ මේ උත්තරය. බොහෝම වටිනා දහමක් මේ තුළ තියෙනවා. අන්න ඒ දහම අපි තේරුම් කර ගන්නම ඕන.

පිංචතුනි, බුදුරජාණන් වහන්සේලා, පව් කරන්න එපා, කුසල ධර්ම කරගන්න, හිත පිරිසිදු කර ගන්න කියලා අවවාද, අනුශාසනා කරන්නේ මේ ලෝකයේ යතාර්ථය ගැන ඇති අවබෝධය නිසයි. මොකක් ද මේ යතාර්ථය ගැන ඇති අවබෝධය..?

පිංචතුනි, මේ බණ කියන මමත්, බණ අහන ඔබත්, පුද්ගල භාවයෙන් පැවැත් වුණාට, මේ මගේ පුතා, දුව, අම්මා, තාත්තා කියලා ආත්ම භාවයකින් අපි කතා කලාට, බුදුරජාණන් වහන්සේ එදා සම්මා සම්බුද්ධත්වයට පත්වෙන මොහොතේ දී, සම්මා සම්බුද්ධත්වයට පත් වුණා කියලා කියන්නේ ඥාන දර්ශනයක් පහළ වුණා. පහළ කර ගත්තා. මේ සත්ව පුද්ගල භාවය පවත්වන ජීවිත තුළත්, එයින් පරිබාහිර අවේනනික (චේතනා නැති), අචිත්තක (සිත් නැති) වස්තූන් තුළත්, ඇත්තේ එක හේතු එල දහමක්, පටිච්ච සමුප්පාද ධර්මය බව.

මේ හේතු ඵල දහමට, පටිච්ච සමුප්පාද ධර්මය පිළිබඳ නුවණ තියෙන නිසයි, ඒ ධර්මය ගැන තියෙන අවබෝධය නිසයි බුදුරජාණන් වහන්සේලා, “සබ්බ පාපස්ස අකරණං - කුසලස්ස උපසම්පදා - සවිත්ත පරියෝදපනං” කියලා ලෝකයට අනුශාසනා කරන්නේ.

පිංචතුනි, මම උපමාවකින් පැහැදිලි කරන්නම්. හේතු ඵල දහම කියනකොට මං මතක් කළා සවිඤ්ඤාන, අවිඤ්ඤාන කියන ධර්මතා දෙකටම එකම ධර්මතාවක් තියෙන්නේ යථාර්ථයට කියලා. අපි ඒක ඉස්සර වෙලා බාහිර උපමාවකින් අරගෙන බලමු.

කොහොඹ ගහක් වගේ දෙයක් ගන්න. ඒ තුළ තියෙන්නේ කටුක වූ, කටුක ස්වභාවයෙන් යුතු කටුක රසයක්. ඒ කොහොඹ ගහ හැදෙන කොට කොහොඹ ඇටේට කියනවා හේතුව කියලා. ඒ කොහොඹ ඇටය නිසා හට ගත්ත කොහොඹ ගහට, කොහොඹ ගෙඩියට කියනවා ඵලය කියලා. කොහොඹ ඇටේ හේතුව කොහොඹ ගහ, කොහොඹ ගෙඩි ඵලය. ඔන්න හේතු ඵල දහම.

ඊට පස්සේ මී අඹ වගේ දෙයක් ගන්න. ඒ තුළ තියෙන්නේ මිහිරි වූ මිහිරි ස්වභාවයක්. ඒ මිහිරි වූ, මිහිරි ස්වභාවයෙන් යුක්ත මී අඹ හදන මී අඹ ඇටයට කියනවා හේතුව කියලා. ඒ නිසා හට ගත්ත ගහක් තියෙනවා නම්, ඒ ගහේ හට ගත්ත ගෙඩි තියෙනවා නම් ඒ ගහට, ගෙඩි වලට කියනවා ඵලය කියලා. හේතු ඵල දහම.

මේ හේතු ඵල දහම නැමැති ඒකත්වය තුළ බීජ නානත්වයකුත් තියෙනවා. කවදාවත් කොහොඹ ඇටයක් හිටෙව්වොත් අඹ හැදෙන්නේ නැහැ. එකෙන් හැදෙන්නේ

අමිහිරි වූ අමිහිරි රසයෙන් යුක්ත කොහොඹම යි. මී අඹ ඇටයක් හිටෙව්වොත් වැරදිලා වත් කොහොඹ හැඳෙන්නේ නැහැ. ඒකේ හැඳෙන්නේ මිහිරි වූ මිහිරි ස්වභාවයෙන් යුක්ත මී අඹම යි. කොහොඹ ඇටයත්, මී අඹ ඇටයත් එකම හේතුව. කොහොඹ ගහ - කොහොඹ ගෙඩි, මී අඹ ගහ - මී අඹ ගෙඩි ඵලය.

හේතු ඵල දහම නැමති ඒකකත්වය තිබුණට, බීජ නානත්වයක් තියෙනවා. ඒක වෙනස් වෙන්නේ නැහැ. මිහිරි හේතුවක් නිසා අමිහිරි ඵලයක් උපදින්නෙත්, අමිහිරි හේතුවක් නිසා මිහිරි ඵලයක් උපදින්නේත් නැහැ. අමිහිරි හේතුවෙන් උපදින ඵලය අමිහිරිම යි, මිහිරි හේතුවෙන් උපදින ඵලය මිහිරිමයි කියලා මේ හේතු ඵල දහමේ ධර්ම නියාමයක් තියෙනවා. ඔය මම බාහිරින් සරළ උපමාවකින් මතක් කළේ.

බුදුරජාණන් වහන්සේලා දැක්කා ඒ බාහිර හේතු ඵල දහමත්, බීජ නානත්වයත් වගේ පුද්ගලභාවය පවත් වන අපේ ජීවිත තුළත් හේතු ඵල දහම ඔය විදිහටම තියෙනවා. බුදුරජාණන් වහන්සේලා දැක්කා අමිහිරි වූ අමිහිරි ස්වභාවයෙන් යුක්ත ඵල උපදවන කොහොඹ ඇටය වගේ සත්ව, පුද්ගල භාවයන් පවත්වන ජීවිත තුළත් පව් කියලා යමක් තියෙනවා නම් කාය දුශ්චරිත, වාග් දුශ්චරිත, මනෝ දුශ්චරිත, දස අකුසල කර්මය, පස් පව් ආදිය. බුදුරජාණන් වහන්සේලා දැක්කා මේවා බීජ හැටියට, හේතු හැටියට. මොනවට බීජ දැ..?, මොනවට හේතු දැ..?, අමිහිරි වූ අමිහිරි ස්වභාවයෙන් යුක්ත ඵල උපදවන හේතු.

බුදුරජාණන් වහන්සේ “සබ්බ පාපස්ස අකරණං” කියලා දේශනා කළේ අමිහිරි වූ, අමිහිරි ස්වභාවයෙන් යුක්ත ඵල උපදවන හේතු හදා ගන්න එපා කියන අදහසින්. මොකද මේ

හේතු හැඳිලා තිබුණොත් ඵලය උපදින එක නතර කරන්න බැහැ. අනාත්මයි කියන්නේ ඒකයි. අපිට ඕන විදිහට පවත්වන්න බැහැ.

කැඩුනේ, කුණු වුනේ, නරක් වුනේ නැති, කොහොඹ ඇටයක්, හොඳට තෙතමනය, පස්, පොහොර තියෙන තැනක හිටවන්න. වැදගෙන ප්‍රාර්ථනා කරන්න මේක පැළවෙන්න එපා කියලා. අපි එහෙම ප්‍රාර්ථනා කළොට, අපේ ප්‍රාර්ථනාව නොබලා කොහොඹ ඇටේ පැළවෙයි. හේතු ටික තිබුණොත් ඵලය ඇති වෙන එක නවත්වන්න බැහැ.

ඒ වගේ බුදුරජාණන් වහන්සේ දැක්කා යම් කිසි කෙනෙක් මේ දස අකුසල කර්මයන් සමාදන් වෙලා, දස අකුසල කර්මයන්ගෙන් යුක්ත, දුශ්චරිතයෙන් යුක්ත අමිහිරි හේතු හදා ගන්නවා නම් මෙයින් නරක විපාකයක් මා කරා නොලැබේවා කියලා ප්‍රාර්ථනා කළත් එහෙම වෙන්නේ නැහැ. එයින් අමිහිරි විපාකයක් ලැබෙනවාම යි කියලා දැක්කා. ඒ දැකපු නිසයි අනුකම්පාවෙන් “සබ්බ පාපස්ස අකරණං” කියලා දේශනා කළේ.

පිංවතුනි, අපි සතර අපායක් ගැන කතා කලාට ප්‍රේතයන්, අසුරයෝ, නිරයේ සත්වයෝ, තිරිසන්ගත සත්තු කියලා අපි පුද්ගල භාවයක් කතා කළොට ඒ තමා ඵලයන්. අමිහිරි වූ අමිහිරි ස්වභාවයෙන් යුක්ත ඵල උපදවන අකුසල නැමැති බීජ හදා ගත්ත හේතුවේ ඵලයක්. මෙහිදී “සබ්බ පාපස්ස අකරණං” කියන ගාථාව තුළ තියෙනවා බුදුරජාණන් වහන්සේගේ මහා කරුණාව. දුක දැකලා දුකෙන් නිදහස් කර ගන්න ඕනේ කියන මහා කරුණා ගුණය.

“සබ්බ පාපස්ස අකරණං” කියන එකෙන් දේශනා කරන්නේ අමිහිරි වූ අමිහිරි ස්වභාවයෙන් යුක්ත ඵල උපදවන හේතු හදා ගන්න එපා කියන අදහසයි. එබඳු අදහසකින් යුක්තවයි “සබ්බ පාපස්ස අකරණං” කියලා දේශනා කළේ.

මොකද, අපි පුද්ගල භාවයක් ඇති කර ගන්නට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තුළ යථා භූත ඥාන දර්ශනයක් තියෙනවා මේ ලෝකේ පුද්ගල භාවයන් නොව හේතු ඵල දහමක් තියෙන්නේ කියලා. ඒ ඥාන දර්ශනය තුළ ඉදගෙනයි මේ ධර්මය දේශනා කරන්නේ.

ඊට පස්සේ බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා “කුසලස්ස උපසම්පදා” කුසල් කරන්න කියලා. ඇයි කුසල් කරන්න කියන්නේ..? මිහිරි වූ මිහිරි ස්වභාවයෙන් යුක්ත ඵල උපදින හේතුවකින් අමිහිරි ඵලයක් හට ගන්නේ නැහැ. මී අඹ කියලා කියන්නේ මිහිරි වූ මිහිරි ස්වභාවයෙන් යුක්ත මිහිරි ඵලයක්. ඒකට කවුරුත් කැමතියි. ප්‍රියයි. ඒ මී අඹ ඇටයකින් හැදෙන්නේ මිහිරි වූ මී අඹ නැමති ඵල. මිසක අමිහිරි කටුක ඵලයක් උපදින්නැ.

ඒ න්‍යායම දැක්කා බුදුරජාණන් වහන්සේ. මෙහි කුසලය කියන්නේ බීජය, හේතුව; දන් දෙන එක, සිල් රකින එක, භාවනා කරන එක, දාන, සීල, භාවනා කියන ත්‍රිවිධ පුණ්‍ය ක්‍රියා වස්තු කාය සුවර්ත, මනෝ සුවර්ත, වාග් සුවර්ත කියන ත්‍රිවිධ සුවර්තයේ දස කුසල කර්ම පථය. මේවා කුසල්. මේ කුසල් කියන ඒවා ඔක්කෝම හේතු. මේවා බීජ. මිහිරි වූ මිහිරි ස්වභාවයෙන් යුක්ත ඵල උපද්දන හේතු, ඵල උපද්දන බීජ.

පිංවතුනි, අපි මේ මනුස්සයෝ, දෙවියෝ, බ්‍රහ්මයෝ කියලා පුද්ගල භාවයෙන් කතා කලාට, බුදුරජාණන් වහන්සේ

දැක්කේ මේවා කුසල නමැති හේතු හදාගත්ත එකක ඵල විදිහට. තමා ලෝක සත්වයන්ගේ සැපයේ දී ඊර්ෂ්‍යා නොකරන මුදිතා ගුණය බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ළඟ තියෙන නිසා උන් වහන්සේ “කුසලස්ස උපසම්පදා” කියලා දේශනා කළා. එනම් මිහිරි වූ මිහිරි ස්වභාවයෙන් යුක්ත ඵල උපදවන හේතු හදා ගන්න කියලා. මොකද මේ හේතු හැදූනොත් ඒක පැළ වෙයිද නැද්ද කියන එක නොදන්නවා වුණත් ඒක පැළ වෙනවා.

පුංචිම පුංචි නොදරුවෙක් මී අඹ ඇටයක් අරගෙන පොළවේ පස්, තෙතමනය, පොහොර තියෙන තැනක හිටෙව්වොත්, මේක පැළ වෙලා මිහිරි වූ මී අඹ ගෙඩි හැදෙයි කියලා එයා නොදන්නවා වෙන්න පුළුවන්. නමුත් හිටෙව්වොත් ඒක පැළවෙනවා. එයා නොදන්නවා වුණාට හේතුව තියෙන නිසා ඵලයක් හට ගන්නවා. ඒ වගේ යම් කෙනෙක් මේක කුසලයක් ද..? මේකෙන් හොඳ විපාකයක් විපාකයක් වෙනවාද..? කියලා නොදන්නවා වෙන්න පුළුවන්. නමුත්, ඒ කරන එක යහපත් වුණොත්, ඒ ඛිජය යහපත් වුණොත් එයින් උපදින ඵලය යහපත්.

අමිහිරි හේතු හදා ගන්න එපා. අමිහිරි ඵල උපදවන කියන අදහසින් “සබ්බ පාපස්ස අකරණං” කියලා දේශනා කළා. මිහිරි ඵල උපදවන හේතු හදා ගන්න කියන අදහසින් “කුසලස්ස උපසම්පදා” කියලා දේශනා කළා. ඒකයි මේ හේතු ඵල දහම අනාත්මය කියන්නේ. ඒක කිසි කෙනෙකුට වෙනස් කරන්න බැහැ.

මේ හේතු ඵල දහමේ තව එක ස්වභාවයක් තියෙනවා. හේතුව ටිකක් වුණාට ඵලය ටිකක් වෙන්නැ. (උදා:-) බලන්න එකම එක කොහොඹ ඇටයයි සිටු වන්නේ. ඛිජ එකයි. ඒ

කොහොඹ ඇටය පැළකළ හේතුව නිසා කොහොඹ ගහක් හට ගත්තොත් ඒ කොහොඹ ගහේ හැදෙන්නේ එක ගෙඩියද..? ගෙඩි කොච්චර හැදෙයි ද..? ඔය කොහොඹ ගහ අවුරුදු දහයක්, පහළොවක් ගෙවුණොත් හැදුණ කොහොඹ ගෙඩි ගණන, ගණන් කරන්න පුළුවන් වෙයිද..? සියයි.. දාහයි.. ලක්ෂයයි කියලා.. බැහැ. එලය (අස්වැන්න) වැඩියි. හේතු ටිකක් වුණාට එලය ටිකක් වෙන්නෑ.

ඒ වගේමයි අකුසලයත් අකුසල හේතුව ටිකක් වෙන්න පුළුවන්. නමුත් එලය ටිකක් වෙන්නෑ. ඒ නිසාමයි “සබ්බ පාපස්ස අකරණං” කියලා දේශනා කළේ. විදාගම මෙත්‍රී භාමුදුරුවෝ ලියපු ලෝ වැඩ සඟරාවේ කවියක් තියෙනවා. මෙතන ඉන්න බොහෝ අය කියවලා ඇති. අර එක ස්ත්‍රියක් එළ දෙනකගේ හිස සිඳලා, ඇයට ඒ එළදෙනගේ ඇගේ ලෝම ගණනට බෙලි කැපුම් කන්න වුණා කියලා. ඉස්සර නමුත් අපි ඒවා පිළිගන්නෑ. නමුත් ඒ හේතු එල දහම, බුදු දහම අවබෝධ වෙන කොට අපිට තේරෙනවා ඒක පුද්ගලයක් නොවේ කියලා.

වී වපුරණ කොට හැදෙන ගොයම් ගහේ එකම එක වී ඇටයක් තිබුණොත් තමයි පුදුමෙ. ඒ ගොයම් කරලේ වී ඇට ගොඩක් තිබීම අස්වැන්න වැඩි වීම පුද්ගලයක් නෑ. එක කර්මයකට හේතුවකට එල දරනකොට අස්වැන්නත් එක්ක ලැබීම පුද්ගලයක් නෑ. එක සැරයක් එළ දෙනකගේ හිස සිඳලා ඒ එළවගේ ඇගේ ලෝම ගානේ බෙලි කැපුම් කෑවා කියනවා නම් ඒ වගේ දෙයක් විම පුද්ගලයක් නැහැ. මේ හේතු එල දහම බලනකොට. ඉතින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ බව දැක්කා.

මේ පිංවතුන්ලා වුණත් දන්නවා වගා කටයුත්තක් කරනකොට ඒකේ අස්වැන්න බලලයි වගා කරන්නේ. හිටවන බිමේ පොහොර ඇති නැති බවත් අස්වැන්න අඩු වැඩි වෙන්න

බලපානවා. බීජ තත්ත්වයේ උස් පහත් හේදයන් අස්වැන්න අඩු වැඩි වෙන්න බලපානවා. පසත් හොඳට සරුයි නම්, බීජත් හොඳ තත්ත්වයේ නම් ලැබෙන අස්වැන්න බොහොම හොඳයි. අකුසල පැත්තටත් එහෙමයි. ලෝභ, ද්වේශ, මෝහ කියන අකුසල බීජයන් හොඳට තියෙනවා නම් අසත් පුරුෂ ඇසුර කියන භූමියත් හොඳට පිහිටලා තියෙනවා නම් ලැබෙන අකුසල පක්ෂයේ, දුක් පක්ෂයේ අමිහිරි ඵල උපදවන පැත්තේ අස්වැන්නත් වැඩියි. අකුසලයක් වුණත් කරනවා නම් එකේ අස්වැන්න දැනගෙන කරන්න ඕන. එකේ හේතුව ටිකක් වුණාට ඵලය, ඵල දරන දවසට ටිකක් වෙන්තේ නෑ කියන කාරණාව හොඳට මතක තියා ගන්න ඕන.

ඔය කාරණා ඔය වටපිටාව ඔක්කොම දන්න නිසයි, දැකපු නිසයි බුදුරජාණන් වහන්සේ “සබ්බ පාපස්ස අකරණං” කියලා දේශනා කළේ. අනුකම්පාවෙන් මොකද මේ හේතු ඵල දහමක් තියෙන්නේ. පුද්ගලයෙක් කියනවා, කරනවා නොවේ. හේතු ටිකක් වුණාට ඵලය ටිකක් වෙන්තේ නැති නිසා.

ඒ වගේමයි කුසලය පැත්තටත්. එක පේර ඇටයක් හිටෙව්වොත් ඒකෙන්, පේර කියන්නේ මිහිරි දෙයක්නේ. පේර ගහක් හැදෙයි. ගහේ එක කාලෙකට පේර ගෙඩි කීයක් හැදෙයි ද, ඒ පේර ගෙඩිය ඇතුළේ ඇට කොච්චර තියෙයි ද, අවුරුදු තුන, හතරක්, පහක්, හයක් තිබුණොත් හැදෙන පේර ඇට ගණන ගණන් කරන්න පුළුවන් වෙයිද. බලන්න, හේතුව ටිකයි. ඵලය ගොඩයි. ඒ වගේමයි කුසලයටත්.

මේ පිංවතුන් දන් දෙනවා කියලා එක සැරයක් වෙන්න පුළුවන් දන් දෙන්නේ, සිල් රකිනවා කියලා එක දවසක්, එක පැයක් විතරක් වෙන්න පුළුවන් සිල් රකින්නේ, භාවනා කරනවා කියලා එක විනාඩියක්, තත්පරයක් වෙන්න පුළුවන්. නමුත් ඒක ඵල දරන දවසට ඒකට අස්වැන්න බොහෝමයි.

හැබැයි එහිදීත් බීජය රෝපණය කරන භූමිය, බීජයේ තත්ත්වය මත අස්වැන්න අඩු වැඩි වෙනවා.

බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ධර්මයේ සංසරත්නය පෙන්වන්නේ “පුඤ්ඤක්ඛේතං අනුත්තරං” පිං කෙතක්, ලෝකයාගේ කුසල් නැමති බීජ හදා ගන්න හොඳ ක්ෂේත්‍රයක් කියලා. තමා තුළත් අලෝභ, අදෝශ, අමෝහ, කියන කුසල් මූලයන් නම් තියෙන්නේ බීජ තත්ත්වයත් හොඳයි. එබඳු වූ කුසලයක විපාකය අසංඛෙයය, අප්පමේයියං, සංඛ්‍යාවක් ප්‍රමාණයක් කරන්න බෑ කියලා බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්වනවා.

ඒ නිසා “කුසලස්ස උපසම්පදා” කියලා දේශනා කළේ, මිහිරි වූ මිහිරි ස්වභාවයෙන් යුක්ත ඵල උපදවන හේතු හදා ගන්න කියන අදහසින්. එතකොට අපිට තේරෙන්න ඕනේ හැම බුදු රජාණන් වහන්සේ කෙනෙක්ම ලෝකෙට ඔය විදිහට අනුශාසනා කරන්නේ මොකක් නිසාද, මේ හේතු ඵල දහම ගැන තියෙන නුවණ නිසා. ඒ මේ හේතු ඵල දහමේ හේතුව ටිකක් වුණාට ඵලය ටිකක් නොවන බවට ද ඥාන දර්ශනය තියෙන නිසා.

ඔන්න දැන් “සබ්බ පාපස්ස අකරණං” කියලා දේශනා කළේ ඇයි කියන එකත් අපිට දැන් තේරෙනවා. “කුසලස්ස උපසම්පදා” කියලා දේශනා කළ එකේ තේරුමත් දැන් අපිට තේරෙනවා.

තුන් වැනුව අවවාද කරනවා “සචිත්ත පරියෝදපනං” (සිත පිරිසිදු කර ගන්න) කියලා. බුදුන් වහන්සේලා සිත පිරිසිදු කර ගන්න කියලා අවවාද කරන්නේ ඇයි.. මේ කාරණාවත් අපි තෝරා ගන්න ඕන. මෙතන දී මම කියන දේ ටිකක් නුවණින් බලන්න ඕන.

සියලු පව් කරන්න එපා (“සබ්බ පාපස්ස අකරණං”) කියලා කිව්වේ ඒ පව් වලට අමිහිරි විපාක උපදින නිසා. අකුසල් වලට ලැබෙන විපාක මොකක්ද අමිහිරි එකක්. ඒක දුකක්ම නේ. ඒක ඕනේම නැහැනේ. ඊට පස්සේ කුසල් කරන්න එපා කියලා දේශනා කළේ නැහැ. කුසල් කරන්න කීවා (“කුසලස්ස උපසම්පදා”). කුසල් කලාම මිහිරි වූ මිහිරි ස්වභාවයෙන් යුක්ත ඵල උපද්දනවා.

දැන් මෙතන ප්‍රශ්නයක් තියෙනවා. මේ හේතූන්ගෙන් හට ගන්න හැම දෙයක්ම අනිත්‍ය යි කියන ධර්ම නියාමය නිසා මිහිරි දේ නැති වීමෙන් එන දුකක් තියෙනවා. අමිහිරි දේ ලැබීමෙන් ඇති වෙන දුක වළක්වන්න පුළුවන් අකුසල කර්ම නොකොට. හොඳට තේරුම් ගන්න අමිහිරි දේ, අමිහිරි විපාක වලක්වා ගන්න පුළුවන් අකුසල කර්ම නොකොට. අපි ඒ වෙනුවට කුසල කර්ම කරනවා.

කුසල කර්ම නිසා අපිට ගෙවල් දොරවල්, යාන වාහන, ඉඩ කඩම්, මිල මුදල්, දූ දරුවෝ වැනි මිහිරි දේ ලැබෙනවා. ඒ ලැබෙන්නේ කුසලය නැමති හේතුවේ ඵලය. අනිත්‍ය කියන ධර්මතාව නිසා ඒ කුසල ඵලය ද නැතිවෙනවා. ඒකයි සත්‍ය. ඒතකොට ඒ කුසල් ඵලය නැති වීමත් නැවතත් දුකක් බවට පත් වෙනවා.

උදාහරණයක් හැටියට අපි හිතමු කුසල හේතුවක් නිසා අපිට ලැබුණා හොඳ ගෙයක්. හදිසියේ ඒ ගෙදර කැඩුණොත් දුක් වෙනවද.. නැද්ද..? ඒ දුකෙන් මිදෙන්නේ කොහොමද අපි..? කුසල් කරලා දුකෙන් මිදෙන්න පුළුවන්ද..? බැහැ. කුසල් කරලා නම් ගේ ලැබුණේ. කුසල් කරපු නිසයි ගේ ලැබුණේ. කුසල් කරපු නිසා ලැබුණු ගෙදර කැඩුණාම දැනෙන දුකක් තියෙනවද..? ඒ දුකෙන් මිදෙන ක්‍රමයක් තියෙනවද..? කුසල හෝ අකුසල කියන දෙකෙන්ද..

අපි කුසල කර්මයක් කළාම ඒකට විපාකයක් හැටියට එක දරුවෙක් ලැබෙනවා. අකාලයේ ඒ දරුවා මිය ගියොත් අපිට ඒක දුකක්. දරුවා නැති වීමෙන් ඇති වුණ දුක අපිට නැති කර ගන්න කුමයක් තියෙනවද..? කුසල් කරලා ඒ දුක වළක්වන්න පුළුවන්ද..? බැහැ. අපි දැක්කා කුසල් කිරීම නිසා දරුවෙක් අපිට ලැබුණා.

කුසල් කරන්න එපා කියලා වත්, කුසල් වල තියෙන දෝශය වත් නෙමෙයි මේ කියන්නේ. කුසලයක විපාකය තමයි මිහිරි දේ ලැබෙන බව. නමුත් මිහිරි දේ වුණත් ඒක සංඛ්‍යාය නම් අනිත්‍ය කියන ධර්ම නියාමය තුළ නම් තියෙන්නේ මිහිරි දේ නැති වෙනවා. මිහිරි දේ නැති වෙන කොට ඇති වෙන දුක තියෙනවා.

දැන් මෙතන දුක් දෙකයි. එක දුකක් තියෙනවා අකුසල කර්ම කරලා කෙලින්ම සෘජුවම එන දුක. තව එකක් තියෙනවා, කුසල කර්මයට මිහිරි ඵලයක් ලැබ්ලා ඒ මිහිරි ඵල නැති වීමෙන් ඇති වෙන දුක. එකකින් සෘජුවම එන දුකක්. එකකින් වක්‍රාකාරව එන දුකක්. මේ දෙකම දුකය නේද..? ඒ දුක අපිට ප්‍රකට නැත්තේ ඒක වක්‍රාකාරව එන නිසා.

“සියෙහි විප්පයෝගෝ දුක්ඛෝ - අප්පියෙහි සම්පයෝගෝ දුක්ඛෝ ” කියන දුක් දෙක විතරයි ඔකේ තියෙන්නේ. ඔය හේතු දෙකට ඔය දුක් දෙක ලැබෙනවා නම් දැන් කෙනෙකුට මේ දුක් දෙකම එපා නම්, සෘජුව ලැබෙන දුකට ඔය ගොල්ලෝ කැමතිද..? නැහැ. මිහිරි දේ නැති වීමෙන් එන දුකට ඔය ගොල්ලෝ කැමතිද..? නැහැ.

එහෙනම් හොඳට බලන්න සෘජුවම හෝ වක්‍රාකාරව දුක උපදිනවා, දුකට අපි කැමති වුණත් නැතත්. ඒ සෘජුව හෝ

වක්‍රාකාරව දූක උපදින හේතුව තිබුණොත් දූක එනවා කියන එක පුදුමයක් නෙමෙයි නේද..? අපි කැමති වුණත් නැතත් අකුසල කර්ම කියන හේතුව තිබුණොත් සෘජුවම දූක එනවා. කුසල කර්ම කියන හේතුව තිබුණොත් අපි කැමති වුණත් නැතත් වක්‍රාකාරව දූක එනවා.

දැන් මෙනත දී මතක් කලේ “සචිත්ත පරියෝදපනං” කියන එක දේශනා කරන්න හේතුව. එතකොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දේශනා කරනවා සෘජුව හෝ වක්‍රාකාරව කියන මේ දූක ඇති වෙන්නේ කුසල හා අකුසල කියන කර්ම රැස්වීම මත. එතකොට මේ කුසල, අකුසල කර්ම රැස් වෙන්නේ මොකක් නිසාද..? හැම දෙනාගෙම හිත අපිරිසිදු වෙලා තියෙනවා කුම දෙකකට.

01. නිවරණ ධර්මයන්ගෙන්.
02. අනුසය ධර්මයන්ගෙන්.

මේ කිඵටු හිතේ අපිරිසිදුකම තියෙනකන් කුසල හෝ අකුසල හේතු උපදින එක නතර කරන්න බැහැ. කුසල හෝ අකුසල හේතු හැදුණොත් සෘජුව හෝ වක්‍රව හෝ දූක එනවා කියන එක නවත්වන්න බැහැ. කෙනෙකු මේ සෘජුව හෝ වක්‍රව එන දූකට අකමැති නම්, එපා නම් ඒ සෘජුව හෝ වක්‍රව දූක එන්න තියන හේතු පෙළිය යුතුයි.

“පුඤ්ඤ පාප පහීනස්ස” කියලා කියන්නේ ඒකයි. සියලුම භවගාමි කර්ම, කර්මක්ෂය කළ යුතුයි. එතකොට එහෙම කර්ම රැස් නොවෙන්න නම් හිතේ තියෙන නිවරණ සහ අනුසය කියන ධර්මතා දෙකෙන් යුක්ත වූ කිඵටු නැති කරන්න ඕන. ඒ කිඵටු නැති කරන්න බුදුරජාණන් වහන්සේලා කුම දෙකක් ලෝකයට පනවනවා.

01. නීවරණ ධර්ම නැති කරන්න සමථය.

02. අනුසය ධර්ම නැති කරන්න විදර්ශනාව.

මේ සමථ, විදර්ශනා කියන ආයුධ දෙක දීලා බුදුරජාණන් වහන්සේලා දේශනා කරනවා “සවිත්ත පරියෝදපනං” තමන්ගේ සිත පිරිසිදු කර ගන්න කියලා මේ ආයුධ දෙකෙන්. මේ සමථ විදර්ශනා කියන ආයුධ දෙකෙන් නීවරණ හා අනුසය කියන කිඵ්ව දුරු කළාම හිතේ සෘජුව හෝ වක්‍රකාරව ඵල උපදවන හේතු නැති වෙනවා. හේතු නැති වෙනකොට සෘජුව හෝ වක්‍රව ඵල උපදින්නේ නැහැ. එතකොට මේ “සවිත්ත පරියෝදපනං” කියන කාරණාවෙන් පෙන්වනවා ලෝකෝත්තර දර්ශනයක්.

මුලින්ම (සබ්බ පාපස්ස අකරණං - සියලු පච්ච කරන්න එපා. කුසලස්ස උපසම්පදා - කුසල් කරන්න.) ලෝකය තුළ දුක් විඳින්න තියෙන මාර්ගය වහලා ලෝකය තුළ සැපවත් වෙන චරිතයක් ඇති කරනවා. සතර අපායට නියත වෙච්ච ජීවිතය වළක්වලා මනුස්සයෙක්, දෙවියෙක්, බ්‍රහ්මයෙක් කියන තැනට ආපු කෙනාට සියලුම භව දුකෙනුත් මිඳෙන විදිහට ඥාන දර්ශනය පෙන්වනවා.

මෙතනදී මේ ධර්මයේ පිහිටලා ඔයගොල්ලෝ මෙහෙම අර්ථයක් ගන්න එපා. එනම් අකුසලයන් නොකළ යුතුයි, කුසලයන් නොකළ යුතුයි කියලා ගන්න එපා. එහෙම නම් බුදුරජාණන් වහන්සේ ඒ දෙකම කල් ඇතුළු දේශනා කරනවා. මෙතන දී උත්තරය වෙලා තියෙන්නේ අකුසලය නොකළ යුතුයි කුසලය කළ යුතුයි. එපමණකින් නතර නොවී හිතත් පිරිසිදු කර ගත යුතුයි. හිත පිරිසිදු කරන්න පුළුවන් නම් මේ දැන්, සියලුම ආශ්‍රව ගෙවෙන විදිහට පිං අලුතෙන් ඕන නැහැ. නමුත් මේ දැන් හිත පිරිසිදු කර ගන්න බැරි නම් හිත පිරිසිදු

කර ගන්න පුළුවන් විදිගේ ආත්ම භවයක් ලබා දෙන්න උපකාරී වෙන්නේ කුසලය.

උපමාවක් ගමු. පුංචි ළමයෙක් අතේ හොඳට කැපෙන තියුණු දැළි පිහියක් තියෙනවා නම්, මේ කිසිම දෙයක් නොදන්න නොදරුවා මේ කැපෙන ආයුධයක් කියලා නොදන්නකම නිසා පිහියෙන් කපලා හානියක් කර ගන්නවා නේද.. බැරි වෙලා ඒක දරුවගේ අතින් උදුරලා ගත්තොත් ළමයා අඬලා වෙහෙසට පත් වෙනවා. අයින් කෙරුවොත් අඬලා දුකට පත් වෙනවා. ඒක නැතිවෙව්ව නිසා දුකට පත් වෙනවා. තියා ගත්තොත් කපාගෙන දුකක් ඇති කර ගන්නවා.

ඒ නිසා වැඩිහිටියෝ උපායශීලී වෙනවා. බෝනික්කෙක් හරි ලස්සන දෙයක් අරගෙන,

“අනේ, මේ බලන්න පුතේ.. ඕකට වඩා මේක හරි ලස්සනයි.. මේක ගන්න.. ඕක අයින් කරන්න.. ඕක දෙන්න..” කියලා වෙන ලස්සන දෙයක් දීලා පිහිය අයින් කරනවා. දැන් කොච්චර වෙලාවක් ඒක ළමයා අතේ ඒක තිබුණත් ළමයට හානියක් නැහැ. නින්දට යන වෙලාවට හරි ළමයා විසින්ම ඒක අතහැරලා දාන වෙලාවක් එනවා. අතහැරෙනකන් හානියක් නැහැ. හානියක් වෙන දේ උපායෙන් අත් හැරෙව්වා.

ඒ වගේ අකුසලය කියන එක අර දැළි පිහිය වගේ. ඒක තිබුණොත් මහ විශාල හානියක් වෙනවා. රවට්ටලා බෝනික්කෙක් අතට දීලා දැළි පිහිය අරන් ගියා වගේ කුසලයක සිත පිහිටවලා අකුසලයෙන් අයින් කළා.

යම් දවසක දී, ඒ කියන්නේ අර බෝනික්කා, ළමයා නින්දට යන වෙලාව වෙනකන් අතේ තිබ්ලා ළමයා විසින් ම අතහැරෙනවා වගේ යම් මාර්ග ඥාන දර්ශනයක් ළඟට

ඇවිල්ලා මේ කුසලය ද ඉබේම අත හැරෙනවා. එතෙක් තිබුණත් හානියක් නැහැ. එනිසා කුසල් නොකල යුතු යි සිතන්න එපා.

කුසලයක පමණක් රැඳී සිටීම නුසුදුසුයි. ඒකේ ආදීනව සහිතයි කියන එක ගන්න. කුසලය නිසා ඇති වෙන ඵලයක් තියෙනවා නම් ඒ යහපත නැමති ඵලය ද නැති වෙලා දුකක් එන්න පුළුවන් නේද. එහෙනම් ඒ ඵලය නැති වෙච්ච දවසට දුක හොයන මනසක් හදා ගන්න ඕන කියන තැනින් ඔය ගොල්ලෝ සම්බන්ධ වෙන්න. කුසල් නොකරන එක නෙමෙයි කළ යුත්තේ. කුසලය නිසා ඇති වෙනවා මිහිරි විපාකයක්, ඒ මිහිරි දේ නැති වෙච්ච දවසට දුක් නොවෙන මනසක් හදා ගන්න. හිත පිරිසිදු කර ගන්න.

යම් කිසි කෙනෙකුට පුළුවන් නම් මේ තුන් අවවාදයට හික්මෙන්න, නියම බුද්ධ ශ්‍රාවකයෙක් කියලා කියනවා. ශාස්තෘන් වහන්සේට කීකරු කෙනෙක් කියලා කියනවා.

ඔය ධර්මතා අතරින් අපි “සබ්බ පාපස්ස අකරණං” කියලා පව් නොකර ඉන්න උත්සහවත් වෙනවා. “කුසලස්ස උපසම්පදා” කියන කුසල් කරන්නත් උත්සාහවත් වෙනවා. නමුත් බොහෝ දෙනෙක් බුදුරජාණන් වහන්සේලාගේ අවවාදයට අනුව ජීවත් වෙනවා නෙමෙයි. සියලු අවවාදයට අනුව සිත පිරිසිදු කර ගන්න කිව්ව අවවාදය පැත්ත බලන්නෑ. ඒකේ තියෙන වටිනාකම තේරුම් ගන්නෑ.

යම් කිසි කෙනෙක් දෙමාපියෝ අවවාදයක් කළාම, ඒ අවවාදයෙන් භාගයක් කරනවා. භාගයක් නොකරන කෙනා පුවච්ච කීකරු කෙනෙක් කියලා කියනවද.. නැහැ. ඒ වගේම බුදුරජාණන් වහන්සේ මේ තුන් අවවාදයෙන් අවවාද කළාම,

අකුසල කර්ම නොකර, කුසල ධර්ම කරලා, සිත පිරිසිදු කර ගන්න පැත්තට යම් කෙනෙක් උත්සාහවත් නොවෙනවා නම් එයා භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ගෝලයෙක්, ශ්‍රාවකයෙක්, කීකරු කෙනෙක් කියන ගණයට යන්නේ නැහැ.

ඒ නිසා මෙතන දී මේ පිංවතුන් අදහසක් ඇති කර ගන්න ඕන, හැම බුදුරජාණන් වහන්සේලාම මේ විදිහට අවවාද අනුශාසනා කරන්නේ නිකං නෙමෙයි. පිංවතුනි, අපි පුද්ගලභාවය තුළින් සසරේ ඉපදෙමින් - මැරෙමින්, මැරෙමින් - ඉපදෙමින් ඇවිද්දට මේ හේතු ඵල දහමක් තියෙන්නේ. හේතුව නැති කරන මාර්ගය වඩලා හේතුව නූපදින තත්ත්වයට පත් කළ දවසටයි මේ සසර දුක නිමා වෙන්නේ.

දැන් අපි මේ පුද්ගලභාවය තුළින් දකිනවා අපි නිවන් දකිනවා කියලා. නමුත් වුනේ මොකක්ද..? හේතු ඵල පරම්පරාව, හේතුව නිසා ඵලයක් හටගෙන ඒ හේතුව නිරුද්ධ වීමෙන් ඒ ඵලය නිරුද්ධ වෙලා යනවා කියන ධර්මතාවයක් වෙන්නේ. ඒ නිසා මේ ධර්මතාවයක් තේරුම් කර ගන්න උත්සාහවත් වෙන්න ඕන.

විශේෂයෙන්ම මොකටද මේ “සචිත්ත පරියෝදපනං” (සිය සිත පිරිසිදු කර ගන්න) කියන තැන ජීවිතයේ ගොඩාක් වටින තැනක්. අබුද්ධෝත්පාද කාල වල දී සමහර අවස්ථාවන් තියෙනවා “ සබ්බ පාපස්ස අකරණං ” (පව් කරන්න එපා.) “කුසලස්ස උපසම්පදා ” (කුසල් කරන්න.)කියලා පෙන්වන අවස්ථා.

විශේෂයෙන් චක්‍රවර්ති රජ කෙනෙක් පහළ වුන යුගයක් වුණොත් දසරාජ ධර්මයෙන් රජකම් කරන කොට අකුසල කර්ම කරන්න දෙන්නෑ. පස් පව් කරන්න දෙන්නෑ. ඒක රාජ

නීතියක් කරනවා. ඊට පස්සේ දස කුසල කර්මයෙන් යුක්තව හික්මෙන්න ඕන කියලා පනවනවා.

කුසල් කරන්න, අකුසල් කරන්න එපා කියන ටික අපිට ලෝකයේ බොහෝ කාලවල ලබන්න පුළුවන්. සුලභයි. නමුත්, “සවිත්ත පරියෝදපනං” කියලා මේ සෘජුව සහ වක්‍රාකාරව වෙන සියලු දුකින් නිදහස් වෙන මග පෙන්වන දහමක්, එබඳු ශාස්තෘන් වහන්සේ නමක් කල්පාන්තර ගණනකින් වත් ලැබෙන්නේ නැහැ.

වාසනාවකට මේ බුද්ධෝත්පාද කාලයක හිත පිරිසිදු කර ගන්න පුළුවන් දේශනාවකට සද්ධර්මය තියෙන වටපිටාවක, හිත පිරිසිදු කර ගන්න පුළුවන් හැකියාවක් ඇති මනුෂ්‍ය ජීවිතයක් ලබා ගන්න තත්ත්වයට පත් වෙන්න අපි වාසනාවන්ත වෙලා තියෙනවා.

බුදුරජාණන් වහන්සේගේ තුන්වැනි අවවාදයෙන් හිත පිරිසිදු කර ගන්නවා කියන තැන හික්මෙන්න අපි උත්සහවත් වුණොත් අපිට මේ ඉමක් කොනක්, පරක් තෙරක් නැති දුක් සහගත සසරෙන් එතෙර වෙන්න පුළුවන්කම තියෙනවා.

විශේෂයෙන් ම ඔය හිත පිරිසිදු කර ගන්නවා කියන තැනදී, මං මුලින් මතක් කළා, අපි හැම කෙනෙක්ම ඉන්නේ ලෝක වැස්මක් තුළ. කිළ්ටක් තුළ. අපි ඒක දන්නෑ. මම මතක් කළා, ඒ කිළ්ට දෙයාකාරයකින් තියෙනවා. නිවරණ හා අනුසය කියලා. මේ දෙයාකාර හේතු දෙක තියෙන නිසා තමයි මේ දර්ශනය, අනාත්මයි කියලා කියන්නේ.

අපිට කිසිම දවසක කර්ම රැස් නොවෙන විදිහට සෘජුව හෝ වක්‍රව දුක් එල නූපදවා ඉන්නවා, එල උපදවන හේතු හදා

ගන්නැතුව ඉන්නවා, කර්ම රැස් කර ගන්නැතුව ඉන්නවා කියලා ජීවත් වෙන්නට පුළුවන් කමක් නැහැ. හික්මෙන්න පුළුවන්කමකුත් නැහැ. මේ හිත පිරිසිදු වුණොත් හේතු හැදෙන්නේ නැහැ. එබඳු ඵල උපදින්නෑ කියන ධර්මතාවය වෙන්නේ ඉබේමයි.

හිත පිරිසිදු කර ගත්තා කියන නිසා තමයි මහ රහතන් වහන්සේ නමක් රහත් කියලා කියන්නේ. එතෙන්නට විතරයි මේ හේතු සැකසීම වෙන්නේ. ඉතින් එතනට මේ හිත පිරිසිදු කර ගන්න අපහසු නැහැ. මොකද මුහුද ගොඩාක් ගැඹුරු වුණාට කකුලේ විලුඹ වත් තෙමෙන්නේ නැති තැන ඉඳලා වෙරළේ ඉඳලා යන්න පුළුවන්.

ඒ වගේ මේ ශාසනයේ දහම ගොඩාක් ගැඹුරු වුණාට “බුද්ධං සරණං ගවිජාමි ” කියන තැන ඉඳලා හිත පිරිසිදු කර ගන්න තැන දක්වා අනුක්‍රමයෙන් යන්න පුළුවන්. ඒ හින්දා උත්සහය, ඕනකම තියෙනවා නම් ඕනම කෙනෙකුට මේ ජීවිතයේ දීම හිත පිරිසිදු කර ගෙන කර්ම නැත්නම් හේතු හදා ගන්න එක නතර කරලා සෘජුව නැත්නම් වක්‍රව උපදින දුකෙන් මිදෙන්න පුළුවන්.

බුදුරජාණන් වහන්සේ ලෝකයේ පහළ වුණේ දුක නැති කරන මග කියලා දෙන්න. ලෝකය තුළ සැනසිල්ල අතුරු කාරණාවක්. ලෝක තුළට ඒක සම්මා දිට්ඨියක්. නමුත් බුදුරජාණන් වහන්සේ ලෝකයේ පහළ වුණේ මේ ලෝකයේ දුක දැකලා, දුකෙන් එතෙර කරන්න. සෘජුවම එන දුකෙන් විතරක් නෙමෙයි වක්‍රාකාරව එන දුකෙනුත්. ඒ කියන්නේ අම්හිරි දේ ලැබීමෙන් විතරක් නෙමෙයි, මිහිරි දේ නැති වීමෙන් එන දුකෙනුත්.

මොකද මෙතන හිත පිරිසිදු කර ගන්නවා කියන උපාය ඇරෙන්න වෙන කිසිම ක්‍රමයක් නැහැ. (මිහිරි දේ නැති වීමෙන් එන දුකෙන් මිදෙන්න.) අමිහිරි දේ කළාම කවදාවත් සැනසිල්ලක් නැහැ. ලැබෙන්නේ සෘජුවම දුක. මිහිරි දේ කළාම අමිහිරි දේ නෙමෙයි ලැබෙන්නේ මිහිරි දේ. නමුත් අනිත්‍යයි කියන ධර්මතාව නිසා මිහිරි දේ නොපැවතීම ආපසු දුකක්. එතකොට ඒ දුකෙන් මිදෙන්න ලෝකය තුළ උත්තර නැහැ. ලෝකය තුළ කරන්න පුළුවන් කුසල හෝ අකුසල කියන කර්ම දෙක විතරයි.

අකුසල කර්මයට සෘජුවම දුකත්, කුසල කර්මයට සැප නැත්නම් සැනසිලි දායක දේ ලැබෙනවා. සැනසිලි දායක දේ, සැප සහගත දේ නැති වීමෙන් එන දුක නැති කරන්න තමයි “සචිත්ත පරියෝදපනං” කියලා තුන් වැනි කාරණාව තියෙන්නේ. අනුක්‍රමයෙන් බෙදලා තියෙන්නේ.

පළවෙනි දුක සෘජුවම එන දුක. මේ දුකෙන් මිදෙන උපාය මොකක්ද? අකුසල කර්ම නොකර කුසල කර්ම වලට ඉඩ තියලා, කුසල කර්ම කිරීම. කුසල කර්ම කිරීම නිසා ලැබෙනවා මිහිරි දේ. මිහිරි දේ නැති වීමෙන් දුක එනවා. ඒ දුකෙන් මිදෙන්න හිත පිරිසිදු කර ගන්නවා කියන තැනට හිත තියලා අකුසල නිසා ඇතිවෙන දුකෙන් මිදෙන්න තියෙන්නේ. කුසලයට පැමිණිලා කුසලය නිසා ඇති වෙන මිහිරි දේ, මිහිරි දේ නැති වීමෙන් ඇති වෙන දුකක් එනවා. ඒ දුකෙන් මිදෙන්න තියෙන්නේ කොතනට පැමිණිලා ද? හිත පිරිසිදු කර ගන්නවා කියන තැනට පැමිණිලා. එහෙම නැතුව මිහිරි දේ නැති වීමෙන් වෙන දුක නැති කර ගන්න බලාපොරොත්තු වෙන්න එපා, මිහිරි දේ ඇති කරපු හේතුව වන කුසල්ම කරලා. තේරුණාද මම කියපු එක..

මිහිරි දේ ඇති කරපු හේතුව කුසල් නේ. ඒ කුසල් වලින් මිහිරි දේ ඇති වෙනවා මිසක එයට බෑ ප්‍රතිකර්මයක් කරන්න. මිහිරි දේ නැති වීමෙන් එන දුකට, මිහිරි දේ නැති වෙනවා. ඒ කියන්නේ අපේ ප්‍රියමනාප දරුවෙක් අපට ලැබෙනවා ඒ කුසලයක් නිසා වුණත් ඒ දරුවා අකාලේ නැති වුණොත්, ඒකට ප්‍රතිකර්මයක් හැටියට කුසලයක් කරන්න පුළුවන්ද..? බැහැ.

කුසලයක් කෙරුවොත් තවත් දරුවෙක් හම්බ වෙයි. ඒ දරුවන් මැරුණොත්, දරුවන් නැති වීමෙන් එන දුකින් මිදෙන්න, නැත්නම් ඒ මිහිරි දේ නැති වීමෙන් එන දුකෙන් මිදෙන්න තියෙන්නේ හිත පිරිසිදු කර ගන්නවා කියන තැනට හිත තැබීමෙන්. හිත පිරිසිදු කර ගන්නවා කියන තැනට පැමිණෙන කෙනා සෘජුව සහ වක්‍රව එන දුක් දෙකෙන්ම මිදෙනවා. අන්න ඒ විදිහේ උපායක් තමයි මේ ගාථාව තුළ ගැබ් වෙලා තියෙන්නේ. ගැබ් කරලා තියෙන්නේ.

ඒ නිසා මේ පිංවතුන්ට පුළුවන්නං මේ බුද්ධෝත්පාද කාලයේ මනුෂ්‍ය ජීවිතයක් ලබපු මොහොතේ දී බුදුරජාණන් වහන්සේලාගේ අනුශාසනාව අනුව ජීවත් වෙන්න. වචනයට නෙමෙයි, වචනයේ පරිසමාප්ත අර්ථයෙන්ම උත්තරීතර හිස් නොවුණු මනුෂ්‍ය ජීවිතයක් ගත කරනවා කියලා කියනවා. එහෙනම් එයා ලබපු මනුෂ්‍ය ජීවිතය හිස් නෑ.එබඳු අය නිසයි බුදුරජාණන් වහන්සේලා ලෝකයේ පහළ වෙන්නේ.

ඒ නිසා මේ පිංවතුන් මෙමතී සහගතව මතක් කරනවා. ගොඩක් දෙනෙක් පිංවතුනි, දුවන්නං වාලේ දුවන සමාජ රටාවකට එකතු වෙලා ඔහේ දුවනවා. නමුත් පොඩ්ඩක් නතර වෙලා ජීවිතේ ගැන හිතලා බලන පිරිස අඩුයි. පිංවතුනි, බොහෝ දෙනෙක් සසර මෙතෙරෙම ඉපදිලා මෙතෙරෙම මිය යනවා. සසර පරතෙරක් හොයන්නේ බොහෝම ටික දෙනයි.

අපේ ඇස් පනාපිට, අපිත් එක්ක ජීවත් වෙලා මිය ගිය අපේ නෑදෑයෝ, හිතමිත්‍රාදීන් ඕන තරම් පෙනෙනවා. ඒ අය අපිට නිහඬව බණක් කියලා ගිහිත් තියෙනවා. මට වෙච්ච දේ උඹලටත් වෙනවා. ඒ නිසා සිහි නුවණින් ජීවත් වෙයල්ලා කියන පණිවුඩය කියලා ගිහිත් තියෙනවා. නමුත් අවසානවකට ලෝකේ බොහෝ දෙනෙකුට මේක පේන්නෑ, තේරෙන්නෑ.

ඒ නිසා බොහෝ දෙනෙක් වගේ දුවන්නන් වාලේ දුවන සමාජ රටාවකට එකතු වෙලා දුවන් නැතුව මේ බුද්ධෝප්පත්ති කාලේ ලැබුණ වෙලාවේ, මනුෂ්‍ය ජීවිතයක් ලැබුණ වෙලාවේ, මේ සසරින් එතෙර වෙන තෙක් උත්සහවත් වෙන්න. සසරට වැටුණු දවසට ඔය ගොල්ලෝ බේරගන්න කවුරුවත් එන්නැත් බව හොඳට මතක තියා ගන්න.

ඉස්සර කාලේ බොහෝ අය පයින් තමයි ගමන් බිමන් ගියේ. ඒ නිසා පයින් එන අයට විඩාව සංසිඳව ගන්න තැන තැන අම්බලන් හඳලා තිබුණා. තාමත් තියෙනවා පරණ අම්බලන් මේ පැතිවල. ඉතින් ඒ වෙන කොට නොයෙක් දිසා වල ඉඳලා ආපු නොයෙක් වැඩ වලට යන බොහෝ දෙනා අම්බලන් වලට එකතු වෙනවා. එකතු වුණාම දැන අඳුරගෙන කතා බහ කරලා, උයාගෙන කාලා, පහුවදා උදෙන්ම තම තමන්ගේ ගමන් වලට වෙන වෙනම පිටත් වෙලා යනවා. ඉතින් අර එකට එකතුව ඉන්නකම් තමා ඒ යාචකම් ඔක්කොම. ඒ වගේ පිංචතුනි, අපිත් දීර්ඝ සංසාරේ කෙළවරක් නැති ගමනක් යන අය. එක රාත්‍රියක් ගත කරන්න ආපු අම්බලම වගේ. අපි ආවේ කොහේ ඉඳලද අපේ අම්මා, තාත්තා, සහෝදරයෝ ඔය කවුරුත් දන්නෑ. ඒ අයගේ විස්තර අපි දන්නෙත් නෑ. එක රාත්‍රියකට අම්බලමකට ආවා වගේ එකට ඉන්නකම් තමා මේ නෑදෑකං ටික. හෙට දවසේ දී මෙතනින්

පිට වෙලා යන්න ඕන. එදාට තමාට මාර්ග උපකරණ වෙන්වෙන්නමත් කරපු කියපු දෙයක් විතරයි. කියන එක මතක තියා ගන්න. එක රැකට අම්බලමේ එකතු වෙච්ච අය නිසා අනන්ත සංසාරට ආපසු වැටෙන්න එපා.

උපමාවක් බලමු. මීට අවුරුදු පන්සියකට දාහකට විතර පෙර ජීවිතයක අපි මනුස්සයෝ වෙලා උපන්නා කියමු. එතකොට නිර්මල බුදු දහමත් තිබුණා. බණ, ධර්මය දේශනා කරනවා. රහතන් වහන්සේලා වැඩ සිටියා. නමුත් අපි අපේ දූ දරුවන් පෝෂණය කරන්න ඕන නිසා පන්සලකට ගියෙත් නෑ. බණ අහන්න ගියෙත් නෑ. වෙලාවක් නෑ. රස්සාවට යනවා දරුවන් පෝෂණය කරන්න විය පැහැදිම් හොයා ගන්න අපේ මුළු ජීවිතයම වියදම් කළා. දැන් බණක් දහමක් අහන දෙයක් මුකුත් කළේ නැහැ කියන්නකෝ.

දැන් මරණාසන්න මොහොත වෙන කොට අර දරුවෝ කෙරෙහි බැඳුන බැඳීම අයින් කරන්න බැරි නිසාම ආපසු සසරේ උපන්නා. ධර්මය පැත්තට යොමු නොවුන නිසා ධර්මය අවබෝධ වුනෙත් නැහැ. දැන් අනේ අපේ අම්මා, තාත්තා ධර්මය අවබෝධ කරගන්න ගියේ නැත්තේ අපිව පෝෂණය කරන්න ඕන නිසා. දැන් අපි ගිහිල්ලා පිහිට වෙන්න ඕන කියලා දරුවෝ එනවද අපිට පිහිට වෙන්න. ඒ කවුරුවත් දැන් දන්නෙත් නැහැ.

ඒ නිසා අද මේ මගේ දරුවෝ කියලා යුතුකම් ඉටු කරන්න. නමුත් මේ ධර්මය අවබෝධ කර ගන්න තමන්ටත් කාලයක් වෙන් කර ගන්න. අනුන්ගේ කුඹුරේ වල් නෙලන්න ඕන තමයි නමුත් තමන්ගේ කුඹුරේ වල් වැටිලා නම් ඒකෙන් වල් නෙලන්න ඕන.

ඒ නිසා හොඳට මතක තියා ගන්න, ලෝකයට උපකාර කරන ගමන් තමන්ටත් උපකාරයක් කර ගන්න ඕන කියන කාරණාව හොඳට තේරුම් ගන්න. මොකද මම කියන්නේ අර කාණු සොදන මනුස්සයා වගේ වෙන්න එපා කියලා. ඔය ගොල්ලෝ දන්නවද ඒක.. ඒකත් මතක් කරන්නමි.

එක මනුස්සයෙක් හිටියා. ඔහුගේ රස්සාව නගරයේ කාණු සෝදන එක. දවසක් මහත්මයෙක් මේ මනුස්සයා ළඟට ඇවිත් අහනවා,

“ ඔයා මොකද කරන්නේ.. ”

“ මේ නගරේ තියෙන කාණු පද්ධතිය පිරිසිදු කරන්නේ මම තමයි.. ”

“ ඇයි ඕක කරන්නේ..? ”

“ ජීවත් වෙන්න රස්සාවක් හැටියටයි මම මේක කරන්නේ.. ”

“ කොහොමද ඉතින් ඔබේ ජීවිතය...? ”

“ මහත්තයෝ, මං හරි අමුතු කෙනෙක්.. කාගෙන් වත් වචනයක් අහන්න මං කැමති නැහැ.. මං රස්සාව කරන්නෙන් කාටවත් වරදක් කියන්න බැරිවෙන විදිහට.. මම උදේ ඉඳන් හවස් වෙනකම් කාණු පද්ධතියේ මුල ඉඳන් සේරම පිරිසිදු කරලා. හවසට ගෙදර ගිහිල්ලා.. හෙට දවසේ දී මං කාගෙන් වත් දොසක් අහන්නැති වෙන්න මේ කාණු පිරිසිදු කරන්නේ කොහොමද කියලා කල්පනා කරනවා.. හොඳට හිතලා පහු වෙනිදටත් ඇවිත් කාණු සෝදනවා.. ඔහොමයි මං ජීවත් වෙන්නේ.. ”

අන්තිමට උත්තරේ හැඳිලා තියෙන්නේ, කාණු පිරිසිදු කරන්න ගත්තේ ජීවත් වෙන්න, අන්තිමට ජීවත් වෙලා තියෙන්නේ කාණු පිරිසිදු කරන්න. මොකද එයා වෙන

මොකුත් හිතලා නැහැ. මෙකද දවල් තිස්සේම කයින් කාණු සෝදනවා. රැට හිනෙනුත් කාණු සෝදන හැටි ප්ලෑන් කරනවා. අන්තිමට මුළු ජීවිතමෙ ගත කරලා තියෙන්නේ කාණු සෝදන්න.

මුලින් පටන් ගත්තේ මොකටද..? ජීවත් වෙන්නයි කාණු සේදුවේ අන්තිමට කාණු සෝදන්න ජීවත් වෙනවා. මෙයාගේ ජීවිතේ වැඩක් තියෙනවද.. නැහැ. ඒ වගේ වෙන්න එපා. ඔයගොල්ලෝ රස්සාවක් කරන්නේ ජීවත් වෙන්න අන්තිමට ඔය ගොල්ලෝ ජීවත් වෙලා තියෙන්නේ රස්සාව කරන්න නම් ඔය ගොල්ලන්ට ජීවිතයේ වැඩක් තියෙනවද බලන්න. ජීවත් වෙන්න රස්සාවක් කරන්න රස්සාව කරන්න ජීවත් වෙන්න එපා.

ඒ ජීවිතය තුළ සෙනෙහෙබර පියෙක්, මවක්, ශ්‍රද්ධාවන්ත උපාසකයෙක්, භාවනානුයෝගියෙක් ආදී තව වර්ත තියෙන්න ඕන. අන්න ඒ විදිගේ වර්තයක් වුණොත් තමයි ඔයගොල්ලන්ට ගෙන යන්න යමක් ඉතුරු වෙන්නේ. ඒ බවත් හොඳට මතක තියා ගන්න. ඒ වගේම මතක් කරනවා මම මේ තුණුරුවන්ගේ වටිනාකම තේරුම් ගන්න. වටිනාම වස්තූන් අතරින් වටිනාම වස්තුවක් රුවන් (මැණික්) තුනක් තමයි තුණුරුවන් කියන්නේ.

අපි හිතමු ගොඩක් වටිනා මැණිකක් තිනෙවා. ඒකේ වටිනාකම නොදන්නා කිරිසප්පයෙකුගේ අතේ. දැන් මේ මැණික ඒ දරුවගේ අතින් ගන්න ඕන නම් අපිට වියදම් කරන්න වෙන්නේ සත පනහක්, රුපියලක් විතරයි. රුපියලක ටොෆියක් අරගෙන,

“ මේ බලන්න පුතේ, මේක රසයි.. ඡෝක්.. මේක අරගෙන ඕක දෙන්න..”

කිව්වොත් දරුවා ඒක දෙනවා. ඒ වටිනාකම දන්නැති නිසා. ඉතින් කෝටි ගණනාවකින්වත් මිල කරන්න බැරි වසුතුවක් තුණුරුවන් තුණුරුවන් නැමති මාණිකාස තුන තියෙන්නේ ඒකේ වටිනාකම නොදන්නා අය අතේ නම් ඒ අයගෙන් ඒ මැණික් උදුර ගන්න වියදම් කරන්න ඕන සුළු දෙයක් විතරයි.

ඒ ඇහට ප්‍රිය මනාප වික්‍රපටි, රූපවාහිනියේ පෙන්නුවා නම් කනට ප්‍රිය ශබ්දයක්, නාසයට ප්‍රිය ඝන්ධයක්, දිවට ප්‍රිය රසයක්, කයට ප්‍රිය ස්පර්ශයක් දුන්නොත් හරියට සිති බෝලයක් දුන්නා වගේ නොදරුවාට. දැන් තුණුරුවන් ඕන නැහැ. නමුත් එහෙම කරන්න එපා. මේ තුරුණුවන්ගේ වටිනාකම තේරුම් ගන්න.

මේ වටිනාකම මේ අවස්ථාව අතහැරියොත් අතහැර ගත්තොත් ඔයගොල්ලන්ට පසුතැවිලි වෙන්න වෙයි. වටිනාකම තේරුම් යන දවසක් එනවා. අර පොඩි ළමයා දවසක ලොකු වුණාම සත පණහකට රුපියලකට එයාගෙන් ගත්ත මැණික පෙන්නුවොත් කොච්චර දුක් වෙයි ද..?

ඒ වගේ මනුෂ්‍ය ජීවිතයෙන් මිදිලා දුගතියට ගියහම පෙනෙනවා බුද්ධෝත්පත්ති කාලයේ දී මනුෂ්‍ය ජීවිතයේ පිං දහම් කර ගැනීමේ වටපිටාව අතහැරලා, ඇතහැරගෙන මේ වගේ තැනකට ආපුවහම දුක්වෙන දවසක් එනවා. එදාට අඩා වැළපුණාට කරන්න දෙයක් නැහැ. ඒ තැනට තමන්ගේ ජීවිතේ පත් කර ගන්න එපා.

මේ දුවන්නන් වාලේ දුවන සමාජ රටාවට එකතු වෙලා දුවන් නැතුව උතුම් සද්ධර්මය ලැබුණු වෙලාවේ දී මේ උතුම් සද්ධර්මය අවබෝධ කරගෙන මේ සසර දුකෙන් එතෙර වෙනවා කියන අදහස හැම දෙනාම ඇති කර ගන්න ඕන.

ඒ සඳහා මේ උත්සහය අතහරින්න එපා. නිකමට හරි උවමනාවක් ඇති වුණානම් ඒ පස්සෙන්ම පන්නන්න. මේ සද්ධර්මය අවබෝධ කරගෙන මිසක මම නතර වෙන්නෑ. මේ හිත පිරිසිදු කර ගන්න ක්‍රම උපාය භොයාගෙන හිත පිරිසිදු කරගෙන මිසක නතර වෙන්නෑ කියන අදහසක් ඇති කර ගන්න. එහෙම ඇති කර ගන්න කෙනාට බැරි දෙයක් නෙමෙයි. පුළුවන්, පුළුවන් කාලයක් මේක.

ඒ සඳහා හැම දෙනාටම ශක්තිය ධෛර්යය ලැබේවා කියන අදහස ඇතුවත් ඒ වගේම ජරා මරණ, සංඛ්‍යාත මේ ජීවිතය අජරාමර නිවනින් හුවමාරු කර ගන්නවා කියන අදහසින් හැම දෙනාම හික්මෙන්න ඕන. ඒ සඳහා මේ දේශනාව හැම දෙනාටම හේතු උපනිශ්‍රය වේවා...!

තෙරුවන් සරණයි...!